Schatkamer

Tekst: Arie Dwarswaard
Fotografie: René Faas

In deze tijd van het jaar zijn het voor een belangrijk deel gewassen uit Zuid-Afrika die te zien zijn in de KAVB-keuringszaal. Soms zijn het soorten of selecties uit de natuur, soms is er al een lange weg van cultivering afgelegd. Wat maakt Zuid-Afrika tot zo'n bijzondere schatkamer?

Crocosmia, gladiool, Zantedeschia, Haemanthus, het bloeit nu allemaal. De overeenkomst van deze rijk geschakeerde verzameling is het land van herkomst: Zuid-Afrika. Niet alleen een groot land, maar ook een land met een indrukwekkende flora. Alleen al in de zuidwestelijke Kaapregio komen meer dan 9.000 plantensoorten voor. Daarvan zijn er 1.500 die behoren tot de bol- en knolgewassen. Beide getallen zijn uitzonderlijk hoog.
Die rijke bollenflora heeft een paar oorzaken. Een ervan is de variatie in neerslag. Er zijn gebieden waar het in de winter regent, gebieden waar het in de zomer regent en gebieden waar het hele jaar door neerslag valt. Daarnaast is het klimaat goed voor bollen en knollen. In de zomer kan het er behoorlijk warm zijn, in de winter is het niet te koud. Wat verder meespeelt, is de grote variatie in bodemtypes. Op het Bokkeveldplateau is in de oertijd de aarde lang onrustig geweest. Daardoor liggen uiteenlopende grondsoorten soms vlak bij elkaar. Het kan gebeuren dat de pH binnen tien meter van 4 naar 7 verspringt. Dat levert op een korte afstand een totale andere flora op.

Gladiolus dalenii

Crocosmia 'Lucifer'

ZUID OF OOST

Wat de herkomst van onze bolgewassen wordt maar al te vaak naar het oosten gekeken. Kazachstan, Turkmenistan, Kirgizië en de gebieden rond de Himalaya gelden als de oorsprongsgebieden van bollen en knollen. Het zuiden heeft echter ook zijn invloed op de samenstelling van de huidige bollenkraam.
Het geslacht Crocosmia, waarvan kwekerij Davelaar onlangs de succesvolle 'Lucifer' liet zien, heeft in Zuid-Afrika zijn oorsprong, net als het nauw verwante geslacht Montbretia. Datzelfde geldt voor Gladiolus dalenii, die Marius Kesteloo de afgelopen weken showde. Het is maar een van de meer dan 160 soorten die in het zuiden van Afrika voorkomen. De variatie in kleuren en kleurcombinaties binnen deze species is groot. Kesteloo liet een selectie zien met een zachtgele ondergrond en groenbruine nerven en streepjes op het bloemblad. Varianten met rood, oranje en geel komen ook voor. Uit de soorten die uit Zuid-Afrika komen is uiteindelijk het sortiment gladiolen ontstaan dat we nu kennen.
Veel jonger is de geschiedenis van Zantedeschia, waarvan de meeste soorten eveneens van oorsprong in Zuid-Afrika voorkomen. Omdat er maar acht species zijn, die niet allemaal met elkaar zijn te kruisen, is de genetische basis niet heel breed. Toch zijn enkele bedrijven er door gericht veredelen in geslaagd om een gevarieerd sortiment te kweken, dat bruikbaar is voor de snijbloemenproductie, potcultuur en toepassing in tuinen.
Geen officieel bolgewas, maar wel uit Zuid-Afrika afkomstig, is Agapanthus. Ook hiervan zijn maar weinig species bekend, maar de variatie neemt nog steeds toe en de populariteit ook. Is de variatie daarmee op? Nee, er komen nog veel meer bollen en knollen voor in Zuid-Afrika. Neem Albuca, Eucomis, Moraea, Geisshoriza, Babiana en Tulbaghia. Het is er allemaal en heeft aan variatie genoeg te bieden. Inspiratie genoeg om het aanbod aan zomerbloeiers te verbreden.

Door omstandigheden was het niet mogelijk om de inzendingen van de keuring van 29 juli in dit keuringsverslag mee te nemen. Die informatie is wel te vinden op de website van Greenity, www.greenity.nl.